

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec . . . " 2.—
za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejemam mesečno . . . 1.70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 18 v
za dvakrat . . . " 15 "
za trikrat . . . " 13 "
za večkrat primeren popust.

Poročna oznaka, zahvale, osmrtnice itd.:
enostolpna pettivrsta po 20 vin.

Poslano:

enostolpna pettivrsta po 40 vin.

Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Škandalozno ljubljansko mestno gospodarstvo.

IV.
Mestna posojila.

Mestna občina je za razne posebne namene prejela v času do 31. decembra leta 1913 celo vrsto posojil in dolguje na teh posojilih ob koncu leta 1913 vsoto 11 milijonov 884.660 K 28 h.

Glede posameznih posojil je revizijska komisija dognala, da mestna občina pri porabi mnogokrat ni postopala pravilno in da je posojilne denarje, ki bi se bili morali porabiti le za dotične določene namene, porabljala večkrat za druge namene, odno-
sno za pokrivanje primanjkljajev, ki jih je imel mestni zaklad.

Glede nekaterih posojil je mestna občina popolnoma prezrla, da bi si bila izposlovala za njih najetje potrebno dovoljenje.

V.
Zakup državne užitnine in pobiranje mestnih davščin in pristojbin na mitnicah.

Mestna občina ima nepretrgoma od 1. januarja 1884 dalje v zakupu pobiranje državne linijske užitnine v deželni stolnem mestu Ljubljana.

Z državno užitnino pobira mesto tudi mestne doklade k državni užitnini, glede katerih pa je pravni naslov zelo nejasen.

Od kar ima mestna občina v zakupu državno užitnino, pobira v lastni režiji tudi mestno tlakarino, mestarino (štantnino), tržne pristojbine od živine in tehtarino.

Glede tehtnic, od katerih se pobira tehtarina, bi morala imeti mestna občina posebno koncesijo, v kolikor se namreč rabijo tehtnice za druge namene, nego kot kontrolni pripomoček pri pobiranju državne užitnine ter mestnih davščin in pristojbin. S tako koncesijo pa se mestni magistrat revizijski komisiji ni mogel izkazati in se tudi ni izkazal, da bi bil tarif za tehtarine potrjen od c. kr. deželne vlade, kakor je to predpisano v § 15. zakona z dne 19. junija 1866, drž. zak. št. 85.

Pri uradih, ki pobirajo državno užitnino z vsemi dokladi ter navedene posebne mestne davščine in pristojbine, so se našli nastopni nedostatki:

Organizacija pobiranja užitnine ter ostalih davščin in pristojbin je nepopolna, ker ni dovolj skrbno za kontrolo. Potrebna bi bila intenzivna kontrola po upravnem ravnateljstvu užitninskega zakupa, toda take kontrole dejansko ni.

Delokrog upravnega ravnateljstva užitninskega zakupa ni prilagoden dejan-

skim potrebam in zahtevam celotne službe pobiranja navedenih davkov in pristojbin.

Upravno ravnateljstvo bi moralo biti centrala, ki daje navodila, ki centralno ureja vse posle pobiranja, ki skrbi za vso organizacijo, ki ureja in upravlja kontrolno službo in sploh izvršuje vse nadzorstvene posle, bavi pa se več z denarnimi posli, z računsko kontrolo ter z deli, za katera bi bilo poklicano mestno knjigovodstvo, odno-
sno mestna blagajnica. Sploh manjka upravnemu ravnateljstvu osebja, ki bi bilo v stanu izvrševati službo, kakor jo zahtevajo interesi podjetja.

V podjetju samem ni pravega knjigovodstva in nobenih pravih letnih računov o dohodkih in stroških!

Vsled pomanjkanja pravih računov se izkazujejo zadevni čisti dohodki nepravilno in brez vsakega pregleda. Številke, ki se izkažejo v letnih računih mestnega zaklada, so fiktivne in fiktivni so tudi naslovi, pod katerimi so izkazane!

Leta 1912 je preostalo mestni občini od celotnega podetja 302.287 K 94 h, izkazan pa je v računskem sklepu mestnega zaklada znesek 306.906 K 50 h.

Revizijo računov opravlja le oni občinski svetnik — Likozar — ki je poročevalec direktorija užitninskega zakupa. Za ta posel dobiva občinski svetnik Likozar letne nagrade 400 kron, kar je v nasprotju z določilom § 23. občinskega reda.

VI.

Vojaško oskrbovališče.

Mestna občina je leta 1905. sklenila s c. kr. vojnim erarjem pogodbo, glasom katere je prepustil vojni erar mestni občini ves svet starega vojaškega oskrbovališča v izmeri 2 ha 77 a 59 m² (pod vložno št. 46 deželne deske v kat. obč. Kapucinsko predmestje) proti temu, da je zgradila mestna občina novo vojaško oskrbovališče na Kodeljevem.

Stroški za novo vojaško oskrbovališče so znašali 513.685 K 33 h.

Del sveta starega vojaškega oskrbovališča je mestna občina že prodala in prejela na kupninah 329.799 K 38 h. Razen tega je prejela mestna občina od c. kr. vojnega erarja na račun stroškov povračilo v znesku 16.446 K 56 h.

Celotni stroški presegajo dosedanje dohodke za 167.439 K 41 h.

Da je mestna občina mogla izvršiti

navedeno transakcijo, se ji je dovolilo posojilo 360.000 K.

To posojilo se je faktično najelo, toda preostali znesek 192.560 K 59 h se je porabil brez potrebnega višjega dovoljenja za druge namene.

Vsote, na katere je mestna občina računala, da jih prejme za doslej še neprodani svet, je občinski svet vstavljaj kot izredno pokritje v proračune mestnega zaklada za leto 1912, 1913 in 1914. To proračunje pa je bilo napačno, ker se vsa skupila nanašajo na posojilo 360.000 K in deželni zbor ni dovolil posojila za kritje deficitov mestnega zaklada.

Glede novega vojaškega preskrbovališča je bilo določeno, da se prične graditi najkasneje dne 1. septembra 1907.

Kranjska stavbna družba, ki se ji je s posebno pogodbo zagotovila izvršitev stavbe, je obljubila prispevati mestni občini 3000 K, ako se prične zgradba pred navedenim terminom. Pričetek zgradbe se je pa zavlekel do 15. aprila 1908 in je vsled tega ugasnila dolžnost Kranjske stavbne družbe plačati prispevek 3000 K.

Prvotno proračunjeni stavbni stroški so se vsled nekkih izprememb znižali za 6578 K, mestni magistrat pa je izplačal Kranjski stavbni družbi dogovorjeno vsoto brez odbitka vsote 6578 K!

Mestni magistrat bi bil moral Kranjski stavbni družbi zaračunati za napravo nekega dovlačnega tira strošek v znesku 7770 K 11 h, storil pa tega ni in je tako občina plačala več nego je bilo treba.

VII.

Mestni dom.

Zgradba Mestnega doma se je proračunala na 235.720 K, oddala pa se je za 189.431 K.

Dejanski stroški zgradbe so znašali 230.070 K 39 h, to je proti proračunu več za 17.350 K 39 h, odnosno proti oddajni vsoti več za 63.639 K 39 h.

Za podrobno sestavo načrtov je prejel mestni arhitekt Ciril Koch honorar 4000 K z dostavkom, da se delo izvrši v izvenuradnih urah.

Za porabo velike in male dvorane v Mestnem domu je plačevati posebne odškodnine, za nekaj shodov, ki jih je imela v veliki dvorani narodno-napredna stranka v l. 1911, 1912 in 1913, pa odškodnine niso bile plačane (162 K).

Rentabiliteta Mestnega doma je neprimerno nizka in ni v nobenem razmerju s tem, kar nudi Mestni dom.

Lahko se trdi, da je v Mestnem domu investirana najmanj vsota 200.000 K, ki ne donaja nobenih dohodkov. Pri 4 in pol odst. obrestovanju bi znašala letna izguba 9000 K.

Za nastanitev požarne brambe in rešilne postaje bi se bili potrebni prostori lahko preskrbeli na cenejši način nego s tem, da se je zgradil »Mestni dom«.

VIII.

Hotel Tivoli.

Za zgradbo hotela Tivoli je občinski svet dovolil vsoto 171.223 K 78 h.

Dejansko je bil ta kredit preizek, ker so znašali skupni stroški zgradbe 245.184 kron 44 h.

V stroških je vpoštet tudi honorar 3000 K, ki se je izplačal mestnemu arhitektu C. Kochu za napravo podrobnih načrtov.

Stavbne stroške je pokrila mestna občina deloma iz hranilne vloge 100.000 K, ki je izvirala iz skupil za prodana mestna zemljišča, deloma pa iz denarjev, ki so bili na razpolago pri mestnem zakladu.

Glede porabe hranilne vloge 100.000 kron deželni odbor ni ugovarjal, zahteval pa je, da mestni magistrat prej natančno pojasni gospodarjenje s skupili za zemljišča. Zahtevi deželnega odbora je mestni magistrat ustregel šele na ponovni poziv leta 1910, realiziral pa vsoto 100.000 K že leta 1909.

Na najemninah za hotel je prejela mestna občina do 1. maja 1914 skupaj 13 tisoč 321 K 98 h, kar odgovarja povprečnemu letnemu dohodku 4440 K.

V bodoče bo letni dohodek znašal le 3000 K, ker hotela nihče ne prevzame v najem za višjo najemnino.

Ta letni dohodek bo komaj zadostoval za pokritje vzdrževalnih stroškov in za davke, za obrestovanje investirane glavnice, ki znaša pri 4 in pol odst. obrestili 11.000 K, pa ni kritja.

IX.

Denarji za znamenje Sv. Trojice na Dunajski cesti.

Znamenje Sv. Trojice na Dunajski cesti ima vzdrževati mestna občina, ki ima v ta namen na razpolago posebne denarje. Stanje dotičnih denarjev je znašalo ob koncu leta 1913 2816 K 8 h.

Ti denarji se ne upravljajo kakor je to treba, posebej, temveč jih spravlja

LISTEK.

Josip Vandot:

Razor.

Slika iz davnih dni.
(Dalje.)

Pač je čula mati te besede, a jim ni mogla verjeti. Ihtela je neprenehoma in se je tresla na vsem životu. Bolelo jo je v srcu, tako bridko peklo! Glej, že enkrat je objokovala sina, ker je mislila, da je mrtev. Zdaj pa se je vrnila spet bridka bolest; kdo ve, če jo prenese njeno srce?

»Borut, ti moj sinko... moj ljubi sinko!« je klicala venomer in ga ni mogla izpustiti iz svojih rok. A Borut se je iztrgal naposled. Naglo je odšel iz hiše, ker je videl tam na progu očeta, ki je prihajal domov. Obrnil se je v grmovje in je že hotel izginiti v njem. A tedaj se je ozrl še enkrat nazaj. In zagledal je mater tam ob goščavi. Na debelo smreko se je bila naslonila; obraz je zakrivala z rokami, in telo se ji je treslo krčevito. »Mati!« je zaklical na glas, pa je stekel nazaj in je objel še enkrat jokajočo mater.

Tam ob hiši se je prikazal oče, in Borut ga je zagledal. »Oče, oče!« je za-

klical proseče. A Radegost se je obrnil naglo in je izginil brez besede v hišo.

In tedaj je odšel Borut. Še enkrat se je ozrl z rosnim pogledom na mater in na očeto vo hišo — potem pa je odhitel v goščavo. Naglo je stopal po dolinici; mimo jezera je šel in se je napotil preko korenkega prelaza. Na vrhu je postal, pa se je ozrl še zadnji-krat nazaj. A videl ni več očete vo hiše; zakrivala jo je goščava. Samo snežnike je še videl. Kipeli so v jasno nebo in so se kopali v svetlih solnčnih žarkih.

»Bog s tabo, prelepi svet!« je izpregovoril Borut. Zamahnil je z roko, pa je nadaljeval mirno: »Vidimo se kmalu — in potem bomo srečni. Neki glas mi pravi v prsih, da se vrnem, in zato ni žalosti v mojem srcu, ko se poslavljam od tebe, prekrasni svet. Zaradi Krista te moram zapustiti, in zato mi ni hudo.«

Še enkrat je zamahnil z roko. Naglo se je obrnil potem in se je spustil po zaraščeni gori navzdol. Mračilo se je ravno, ko je došel do podnožja. Gledal je po dolini, če bi zagledal kje zaročeno luč, a zaman. Zato si je nabrskal suhega listja in je zaspal mirno v listju. Nad njim so čuvala jasne zvezde. Vso noč so migljale skrbno in neutrudno. Ko pa je prišlo izza gore svetlo solnce, pa so mu naročile, naj zbudi samot-

nega mladca. In solnce je poslalo svoje žarke na parobek gozda, in žarki so zbudili spečega mladca.

Borut je še vedno sedel na parobku in je gledal z rosnimi očmi na ravno polje, ki se je razprostiralo pred njim ob svetlikajoči Dravi. Zdaj šele je spoznal, kako je zapuščen in osamljen. Zdaj šele je uvidel, koliko mora trpeti njegova mati zaradi njegovega odhoda. In morda trpi tudi oče zdaj in se kesa, da ga je poglad od doma? — Borut je začutil hipoma v svoji duši silno hrepenenje, ki ga je vlekel nazaj do doma, nazaj k staršem. Že se je hotel dvigniti, da bi se napotil nazaj preko gore. Toda tedaj se je nasmehnil bridko. Čemu naj gre nazaj? Zato, da se razsrdi oče vnovič in ga požene vnovič od doma? — Ne, naprej pojde, kamor si hoče. Krist mu bo že pokazal pravo stezo in ga bo čuval na potu k svečeni-ku Razorju. Samo, da najde dobrega, svetega starčka, potem bo pa že vse dobro.

In dvignil se je, da bi oprtil svoj sveženj in pobral lok in tul, ki ju je nosil vedno s sabo. Toda tedaj je zašumelo v grmovju, in kakor bi vzrasla hipoma iz tal, sta stala pred njim dva moža. Borut se zgenil in v prvem hipu je mislil, da sta ga napadla Bedanec in Kosobrin. Naglo je izvlekel izza

pasa bodalce in je dvignil desnico. Pogledal je tujcema v obraz in takoj je spoznal, da se je zmotil. Pač sta izgle-
dala moža divje po svoji opravi. Ohle-
čena sta bila v dolge jopiče iz doma-
čega, surovega platna. Za pasom so ji-
ma tičale bojne, ostro nabrušene sekire,
in sveženj puščic jima je gledal iz
ogromnih tulov. Vsak je nosil oprtiv
velikansk lok, ki bi ga navidez človek
kaj napel. Gosta brada je padala
neznancema na prsi, a lasje so jima bili
gladko ostrženi. Borut ju je gledal, in
tako je, da je minil ves trah. Kajti spo-
znal je, da sta moža Slovena.

»Kaj delaš tu?« je vprašal prvi
mož osorno.

»Spal sem pod milim nebom,« je
odvrnil Borut in je gledal mirno tujcu
v obraz. »Sam sem na svetu in nimam
več doma.«

»Kako je tvoje ime, mladeček?« je
nadaljeval neznanec dokaj prijazneje.

»Kje ti je stal dom in kojega rodu si?«

»Borut se zovem,« je odgovoril mla-
dec prostodušno. »Rodu sem hrabrih
Slovenov. Dokaj pasjeglavih Obrov je
prekotalil moj oče Radegost na črno
zemljo. Moj dom pa stoji tam na oni
strani, kjer se dotikajo bele gore sinje-
ga neba.«

Neznanec si je pogladil dolgo bra-
do, pa se je nasmehnil zadovoljno.

mestni magistrat v zvezo s tekočim gospodarstvom mestnega zaklada.

Za poplave znamenja po poškodbah vsled potresa je prejela mestna občina od c. kr. deželne vlade iz posebej nabranih denarjev vsoto 2000 K, izdala pa je le 1475 K 80 h. Prebitek v znesku 524 K 20 h je ostal neporabljen in ga mestni magistrat ni naložil.

X.

Prebitek cesarjevega spomenika.

Mestna občina bi ob koncu leta 1913 morala imeti vsoto 8256 K 60 h naloženo v ta namen, da pokrije bodoče vzdrževalne stroške cesarjevega spomenika. Dejansko je bil naložen le znesek 687 K 36 h.

Da je dejansko stanje teh denarjev prenizko, je krivda mestnega knjigovodstva, ki je predložilo napačni obračun o dohodkih in stroških cesarjevega spomenika.

XI.

Mestna zastavljavnica.

Mestna zastavljavnica obstoji od 1. decembra 1909 in je imela do konca leta 1913 vedno izgube.

Vse dosedanje izgube znašajo skupaj 24.597 K 51 h.

Vzrok tej visoki izgubi tiči v tem, da je bil dosedanj obseg obratovanja zastavljavnice premajhen, da bi mogli biti z njim v pravilnem razmerju rezijski stroški, ki sami na sebi niso previsoki.

XII.

Uprava ubožnega zaklada.

Mestni magistrat se pri upravi ubožnega zaklada ne ozira zadostno na ubožni zakon, zlasti pa ne na § 23, ki določa, da je prostovoljne darove in volila ali po ukazu nabrane novce, potem globe, in sicer le-te nad zneskom 40 K, naložiti in jih združiti z glavnim premoženjem ubožnega zaklada.

Glede volil in prostovoljnih doneskov, ki so jih namenili darovalci le za gotove posamezne dele občine, se mestni magistrat istotako doslej ni ravnal po določenih ubožnega zakona in dotičnih denarjev ni ločil od ostalega denarja ubožnega zaklada.

Glob, ki jih nalagajo na korist ubožnemu zakladu policijska in sodna oblastva in ki presegajo v posameznih slučajih vsoto 40 K, se do 1. jan. 1898 ni nalagalo, temveč so se porabljale za tekoče stroške. Kljub temu pa imovina ubožnega zaklada ni prikrajšana, ker mestni magistrat od hranilnih vlog, ki so se nabavile iz glob nad 40 K, vsa leta ni dvigal obresti.

Okrajna sodnija v Ljubljani je dne 21. februarja 1906 odposlala mestnemu magistratu po poštni hranilnici znesek 120 K 80 h, prejem tega zneska pa ni razviden iz računskih knjig ubožnega zaklada in tudi ni zaračunjen v kakem drugem računu. Pobotnico za ta znesek je c. kr. okrajna sodnija v Ljubljani prejela od mestnega magistrata.

Na davčnih globah je mestni magistrat prejel do konca leta 1913 vsoto 8926 K, naložil pa ni nič, dasi bi se tudi od teh glob morali naložiti oni zneski, ki presegajo v posameznih slučajih vsoto 40 K.

Na ubožnih odstotkih od prostovoljnih prodaj, ki se morajo nalagati, je prejela

Najbrž mu je bil mladeč vseh in dopadlo se mu je njegovo odločno nastopanje. Kajti obrnil se je k tovarišu, pa je govoril z njim potihem. Prikimal mu je tovariš, kakor da bi mu ugajale njegove besede. Potem se je obrnil neznanec spet k dečku in mu je rekel: »Všeč si mi mladeč. Povej mi še, ali domuje pogum v tvojem srcu?«

Borut se je nasmehnil. »Ne vem,« je odvrnil. »Toda, ko sta nekoč napadla v tihi noči Bedanec in Kosobrin naše domovanje in sva bila z materjo sama doma, se nisem ustrašil. Vzel sem lok in sem napel tetivo. Pa sta zbežala razbojnika in ni jih bilo več blizu.«

Začuden je gledal Sloven Boruta. Ali je mogoče, kar pripoveduje ta mladeč? Dvomil je Sloven za hip; toda, ko je pogledal Borutu v oči, je spoznal, da ta mladeč ne laže, ampak govori istino. Potrepljal ga je po rami in mu je govoril: »Vri golobec si, Borut. Zato pa upam, da ideš z nami. Glej, midva hodiva pred silno vojsko Slovenov in paziva, da nam sovražnik ne nastavi skrivnih zank. Za nama pa gre vojska proti pasjeglavcem. Požgali so bili pretekle dni ti kleti sovragi ob bistrilji sela Slovenov. Kakor valovje so prihrumeli preko gora, pa so požgali in podavili vse. In vstali so starešine sedmih žup; vojsko so sklicali, da preženejo pasjeglavce iz dragih dolin in jih kaznujejo za prelito kri. In zbrala se je vojska kraj bele Brnice in hrumi zdaj proti pasjeglavcem, ki šatorijo neke ob Zilji. Torej pojdi z nama na boj proti kletim sovražnikom mirnih Slovenov. Lahko si pridobiš slave, da bodo govorili o tebi še pozni rodovi. Udari mi v roko, Borut, in videl boš, da ti ne bo žal.«

(Dalje.)

mestna občina od leta 1885. do 1913. skupaj 8604 K 13 h, naložen pa je bil ob koncu leta 1913. le znesek 403 K 98 h.

Glede pristojbin za godbo in glede licenc se je opazilo, da leta 1893. za mesec julij ni bil oddan ubožnemu zakladu noben znesek, dasi vsi drugi meseci izkazujejo tak prejem. Glede leta 1895., in sicer za mesec marec do oktobra pa se na teh dohodkih kažejo nižja plačila, nego so normalno bila v drugih mesecih.

Pri podeljevanju ubožnih podpor se pripeti, da kak prosilec prejme na mesec na začasnih podporah več, nego bi mogel prejeti, ako bi mu bila dovoljena stalna podpora.

Na globah iz leta 1898. je v računskih knjigah predpisan zastanek 1464 K 80 h, ki je pa najbrž neiztirljiv.

Zaračumba ubožnega zaklada e zelo pomanjkljiva in je potrebna remedure.

Mestni magistrat se je v pokritje pomanjkljave mestnega zaklada posluževal tudi glavnice ubožnega zaklada. Dognali so se trije slučajji. Glavnice so bile v vseh teh slučajih vrnjene.

Knjižice hranilnih vlog, ki tvorijo osnovno imovino ubožnega zaklada, niso vinkulirane.

(Dalje.)

Anarhija v Albaniji.

Uspeh vladnih čet.

Po dunajskih poročilih so dosegli albanske vladne čete blizu Tirane velik uspeh nad vstaši, ki so se razkropili. Nadalje trdijo dunajska poročila, da razpolaga knez z več tisoč mož močno armado, ki je zadostna, da se vstaja premaga. Zdi se, da se vstaši med seboj pripravajo in da ni izključeno, da vstaja razpade. Iz Tirane se celo poroča, da se bore vstaši med seboj. Miriditi so 8. t. m. priredili knezu na čast v Draču ovacijo.

V Valono

je došel 8. t. m. podpolkovnik Thompson. Udeležil se je shoda notablov in jih pozval, da naj zbirajo čete prostovoljcev proti vstašem. Podpolkovnik Thompson se je vrnil še isti dan nazaj v Drač.

Epirotsko vprašanje.

Albanska vlada je sprejela predloge mednarodne kontrolne komisije povodom pogajanj na Krfu o upravi južnih provinc. Ko velesile pritrdijo, se član mednarodne kontrolne komisije podajo na Krf, da v Epiru sklepe izvedejo.

Preiskava proti po'kovniku Muricchiu in profesorju Chinigu.

7. t. m. se je pričela preiskava proti polkovniku Muricchiu in profesorju Chinigu. Pregledali so pisma in zasliali 14 prič. Preiskovalni komisiji je predsedoval podpolkovnik Thompson, člani komisije so Ekrem-bey Vlora, Feizi bej, Gurakuči in nizozemski stotnik Fabius. — »Agenzia Stefani« objavljala zapisnik, po katerem so člani komisije Feizi bej, Ekrem bej, Gurakuči in Thompson izjavili, da eno pismo Muricchia kompromitira, laški člani komisije marki Carlo Durazzo, poročnik Amerigo Andrioli in Pietro Danisco so pa izjavili, da je pismo, za katero gre, zasebno, v katerem je zapisal polkovnik le svoje zasebno mnenje. Spisi profesorja Chiniga pa ne obsegajo ničesar, kar bi ga kompromitiralo. — Čez Rim se poroča iz Drača, da bodo odpoklicani stotnik Fabius in tisti nizozemski častniki, ki so Muricchia in Chiniga aretirali.

PROFESOR MASARYK O AFERI SVIHA.

Gospa Woldanova sleparka?

V nedeljo dopoldne je na shodu v dvorani produktivne borze, ki se ga je udeležilo nad 3000 oseb, govoril profesor Masaryk o aferi Sviha in izjavil, da je Sviha imel pač odnose s praško policijo, a samo zato, da bi kroge, ki stoje blizu dvora, zlasti one v Konopištu, informiral o programu narodno-socialne stranke. Sviha je rabil intervencijo praške državne policije samo v ta namen, da bi delal tako za propagando med dvornimi krogi za narodno-socialno stranko. Prof. Masaryk je sicer to obsojal s stališča politika, menil je pa, da tako postopanje ne daje nobene povoda justičnemu umoru na ta način, da se obsodi dr. Sviha k meščanski smrti. Prof. Masaryk je nadalje trdil o gospej Woldan, da se je pustila nekoč podkupiti od nekega stražnika, da bi onemogočila neko kaznen in izposlovala poduradniško mesto. Nekega potovanja čeških trgovskih akademikov v inozemstvo se je sin gospe Woldan udeležil na stroške drž. policije z namenom, da bi referiral v Praho o političnih dogodkih. Državna policija je v ta namen izplačala gospej Woldan 90 K, ki je dala svojemu sinu 60 K in ostanek obdržala zase. Neki udeleženec shoda, po imenu Kalous, je prekinil prof. Masaryka in izjavil, da bo javno izpovedal,

kdo je konfident »Wiener«. Prof. Masaryk je prosil Kalousa, naj nikogar ne sumni brez dokazov, ako pa ima kaj snovi, naj jo izroči odvetniku dr. Boučku, za kar se je Kalous izjavil pripravljenega. Profesor Masaryk je nadalje izjavil, da je uvedena proti gospej Woldan sodna preiskava zaradi ponarejanja menic. Ga. Woldan je namreč dobivala od vinohradskega brivca Uherja manjša posojila, ko pa ji je Uher nadaljnja posojila odrekal, je izjavila, da rabi denar za nadkomisarja dr. Slavička. Uher je izjavil, da je pripravljen dati 200 kron posojila, ako podpiše dr. Slaviček menico. Ga. Woldan je menico ponaredila in dobila od Uherja 200 K. Ko je Uher o tem zvedel, je napravil ovadbo. Da so v teh razmerah izpovedbe gospe Woldan manj verjetne, je jasno, a vendar so bile njene izpovedbe pred češkim narodnim svetom odločilne za razsodbo v procesu dr. Svihe.

VELIKE GORSKE VAJE V GALICIJI.

Letos bodo vadili krakovski, przemyski in lvovski armadni zbor v Karpatih, da se tudi ti armadni zbori izurijo v gorski vojski, ker so dozda večinoma na ravninah vadili. Lani so ti trije armadni zbori izvedli le polkovne vaje, ker so med balkansko krizo imeli velike vaje. Letošnje vaje v Karpatih je na predlog načelnika generalnega štaba odredil generalni nadzornik naših vojaških sil.

DR. SCHÖPFER IN DR. STUMPF ODSTOPITA KOT DRŽAVNA POSLANCA.

Vsled sklepa krščanske socialne stranke, da ne smejo biti deželni odborniki istočasno državni poslanci, odstopita državna poslanca dr. Schöpfer in dr. Stumpf.

NASI NOVI DREADNOUGHTI.

Te dni se prično priprave za zgradbo novih dreadnoughtov. Ladjedelnici v Trstu in na Reki že pripravljajo. Ladje prično jeseni graditi. Prvi novi dreadnought, vojna ladja VIII, bo še l. 1915. v morje izpuščen in dodelan l. 1916. Novi dreadnoughti bodo dolgi 172 m, široki 28.5, globoki 8.4 m. Vozili bodo z 21 morskimi miljami na uro. Oboroženi bodo z 10 35 cm, 14 15 cm in 20 9 cm topovi.

LAŠKA NEVARNOST ZA NAŠE VOJNE LADJE.

Inženir Ulivi je predaval v petek, kakor smo že poročali, v Benetkah izbranim občinstvu, med katerim so se nahajali bivši minister admiral Bettolo, več generalov in zastopnikov oblasti, o svoji iznajdbi, da se eksplozivne snovi brezžično na daljšo daljavo zažgo. Iznajdba temelji na načelu, da se gotovi žarki, ko se kovine dotaknejo, izpremene v električne žarke. Te dni bo preizkušal svoj aparat na strelišču pri Reinu v večjem obsegu in bo razstreljal topove in šrapnele. Po predavanju je Ulivi izjavil časnikarjem, da lahko z matematično natančnostjo v okrožju 17 kilometrov razstreli vsako eksplozivno snov, vojno ladjo itd. in da ni sile, ki bi preprečila učinek njegovih žarkov. Zdaj gradi močnejši aparat, ki bo na daljavo 100 km učinkoval in ki bo Italiji omogočil, da iz Benetk razstreli vojne ladje onstran Jadranskega morja, preden bodo mogle odpluti na morje. P. Alfani, edini italijanski učenjak, ki je mogel natančno proučiti radiobalistični Ulivijev aparat, je bil vprašan, če se je po njegovem mnenju dosegel glavni namen Ulivijevega odkritja, da se namreč uničijo prave kroglice, na kar je odgovoril: Po mojem mnenju je to le vprašanje časa, in sicer zelo kratkega časa. Aparat je dosegel tako čudovite uspehe, da se računa in lahko z gotovostjo sklepa, da se v kratkem izkaže rapiden in velikanski napredek. Želi, da bi iznajdba postala last Italije in naj si iznajdbo mero-dajni krogi kmalu zagotovijo, da ostane konstrukcija tajna.

ZNAČILNA SODBA VATIKANSKEGA GLASILA O ITALIJSKI POLITIKI V ALBANIJI.

Rim. Presojajoč politično akcijo Italije v Albaniji, piše »Osservatore Romano«: Ne zdi se pretirana trditve, da je imela politika Italije v Albaniji ta-le rezultati: neprijateljstvo vseh balkanskih narodov Srbov, Bulgarov, Črnogorcev in Albancev samih, hladnost Nemčije, o kateri se zdi, da gleda z gotovo nezaupnostjo na italijanske kozolce v Draču, nasprotovanje in opreznost velevalisti troedinega sporazuma, ki dobro premišljajo storiti kake žrtve za interese, ki niso njih interesi. Ne samo mi, ampak tudi osebe brezdomno liberalnega mišljenja so mogle konstatirati, da se Italija vsled teh korakov približuje izolaciji, ki ni »splendid isolation«.

NOVA BALKANSKA ZVEZA?

»Novo Vreme« poroča, da je Talaat bej poročal ministrskemu svetu o uspehih svojega potovanja v Bukarešto in sprehodil, da je Rumunija vojna po sestanku v Constanti voditi pogajanja za ustanovitev nove balkanske zveze, v kateri bi bila Turčija, Rumunija, Srbija, Grška in Črnagora. Bulgarija bi bila nato prisiljena, da k novi balkanski zvezi pristopi.

POŠTNA POGODBA Z BULGARIJO.

7. t. m. sta sklenila bulgarski poštni ravnatelj Stojanović in c. kr. generalni poštni ravnatelj dr. Wagner-Jauregg dogovor o zvezi med našo in bulgarsko pošto. Nadalje sta se tudi pogajala o novi tarifni pogodbi. Pristojbina za navadno pismo v Bulgarijo se zniža od 25 na 10 vin., za dopisnice na 5 vin., poštne nakaznice bodo dopustne do 1000 kron. Zniža se brzojavna taksa za besedo od 13 na 10 vin. in se uvede direktna telefonska zveza Dunaj—Sofija.

SRBSKA KRIZA.

Pogajanja med voditelji opozicije in kraljem so ostala brezuspešna. Pričakuje se rekonstrukcija Pašićevega kabineta.

BULGARI IN GRKI.

Bulgari so v Sofiji z ozirom na preganjanje Bulgarov na Grškem zasedli grško cerkev.

TOŽBA PROTI POINCAREJU RADI BIGAMIJE?

»Rheinisch-westfälische Zeitung« poroča iz Pariza, da se je prejšnji mož žene predsednika francoske republike, ki so ga imeli za mrtvega, zopet pojavil in vložil proti Poincaréju tožbo radi bigamije. Gospa Poincaré je Lahinja; njeno rodovinsko ime je Benucci.

ŠVEDSKI KRALJ GUSTAV

obišče prestolonaslednika nadvojvoda Franca Ferdinanda 12. t. m. v Konopištu istočasno, ko se bo tam nahajal nemški cesar Viljem. Francoski listi trdijo, da dela Nemčija na to, da se Švedska pripravi proti Rusiji.

GRKI IN TURKI.

Ekumenski patriarhat je sklenil, da radi trajnega preganjanja Grkov zapre vse grške cerkve in šole v Turčiji. Turki, ki so se izselili iz Evrope v Malo Azijo, so požgali več grških vasi in poklali veliko Grkov. Grško prebivalstvo beži na Kij in na Mitilene.

Dnevne novice.

+ Naš cesar se vsak dan izprehaja v schönbrunnskem parku. Bronchitis je popolnoma ozdravljena in sme cesar zopet kaditi.

+ Red mora biti, liberalna gospodari! Ker deželni odbor uči liberalne občine rednega gospodarstva, vlada strašno vpitje v liberalnem taboru. Shod v Postojni je prav tipičen za spoznavanje liberalne čudi. Vpijejo, zabavljajo, kakor bi jih na meh drli. Pa to je zdravo. Liberalni magnati doslej niso trpeli spoznanja, da so tudi oni navadni ljudje, dolžni o javnih stvarih dajati javen odgovor. Se bodo naučili, drug za drugim! S. L. S. je naredila popoln red v deželnem gospodarstvu. To je njena največja zasluga. Druga njena zasluga bo red tudi po liberalnih občinah. Vpitje le kaže, kako potrebno je to delo. Liberalci psujejo, velika večina ljudstva pa se raduje in hvali deželni odbor, da se upa segati tudi v sršenova gnezda!

+ O občinskih posredovalnih uradih. Včeraj smo poročali, da je cesar potrdil sklep deželnega zbora, s katerim se sprejme § 1. zakona o občinskih posredovalnih uradih. Spremenjeni § 1. ima ta pomen, da bodo morale odslej vse občine imeti posredovalne urade. Liberalne občine na Kranjskem so se namreč upirale uvedbi posredovalnih uradov, ki so bili po prvotnem zakonu fakultativni. Da se stre ta liberalna upornost, je bilo treba § 1. spremeniti tako, da bodo sedaj morale vse, tudi liberalne občine imeti posredovalne urade.

+ Častno občanstvo. Občinski odbor občine Moste pri Ljubljani je imenoval deželnega odbornika dr. E. L. a m-peta častnim občanom.

— Županski shod v Vipavi. Županska zveza za sodni okraj vipavski ima v petek, dne 12. junija t. l., ob 2. uri popoldne svoj občni zbor v dvorani kmetijskega društva v Vipavi. Tem povodom priredi deželni odbor uradni županski shod za občine vipavskega sodnega okraja. K temu županskemu shodu, ki se ga udeležijo vsi župani, občinski svetovalci in odborniki ter občinski tajniki, so vabljeni tudi vsi tamkajšnji župni uradi, ki naj bi se ga na vsak način udeležili.

— Uprava verskega zaklada dela ljudstvu nepotrebne sitnosti in krivice. Posebno pri pašnih servitutih na planinah postopajo organi verskega zaklada slabše z upravičenci kakor privatni lastniki gozdov. Animoznost nemškonalanih organov se je pokazala tudi pri obravnavi radi zidave novega mostu pri Bohinjskem jezeru. Celo tu delajo čisto nepotrebne težave. Vsled tega je včeraj tako deželni odbor kranjski kakor tudi c. kr. kmetijska družba poslala brzojavno pritožbo na poljedelsko ministrstvo.

— **Umrli** je v Mekinjah g. Janez Pirc, oče č. g. gvardijana P. Alberta Pirca v Kamniku. N. v m. p.!

— **Kot odgovor »Danu«** na dopis v št. 888 smo prejeli: Dopisnik se pritožuje, da eden ali drugi čez noč postane klerikalec na ljubo g. Oražmu. Ali se vam to kaj čudno zdi, neznan dopisnik? Kar se tiče župana Oražma, mu mora vsak priznati, da kot župan tudi napram naprednjakom stori svojo dolžnost, kar se pa naprednjakov tiče, mora vsakdo reči, da celo svojim pristašem mečejo polena pod noge. To se najbolj vidi iz postopanja naprednega ljubljanskega magistrata v družbi z inštalaterjem Babnikom glede vodovoda v Mostah. Take stvari silijo naprednjake v nasprotni tabor. — Eden, ki je tudi čez noč postal klerikalec.

— **Katoliški telovadci.** Z Dunaja smo prejeli naslednje poročilo: Pretekle dni so se vršili na Dunaju pogovori radi vstopa avstrijskih katoliških telovadnih društev v mednarodno zvezo (Union international des seuvres catholiques d'education physique). K pogovorom je prišel nalašč zato gosp. Henri Delaunay iz Pariza. Slovence sta zastopala gg. jur. Dostal in fil. Sušnik. Kakšne korake zavzame slovenska Zveza Orlov, hočemo še poročati.

— **Smrtna kosa.** Bivši mestni stražnik Franc Hrovat iz Novega mesta je vsled jetike umrl. Zadnje čase je bil poštni sel. Izza časa njegovega službovanja kot stražnik nam je znan, ker je s sabljo presekaval glavo znanemu nasilnežu Jerebu, ko ga je napadel.

— **40letni jubilej p. Abela S. J.** Preteklo nedeljo je praznoval znani pridigar p. Abel S. J. 40letni jubilej svojega duhovniškega delovanja.

— **Iz Kranjske Gore.** Da ne bode javnost z ozirom na dopis v »Slov. Narodu« z dne 23. maja 1914, št. 116 glede razpuščenega gasilnega društva in njega bivšega načelnika »naprednjaka« g. Jakoba Pečarja o kranjskogorskih klerikalnih močtih na nejasnem, hočemo zadevo na tem mestu popolno objektivno pojasniti. Čisto logično je bilo, da je dobil klerikalni načelnik Jos. Lavtžar nezaupnico od društva, čigar večina je obstojala iz liberalnih in socialističnih udov. Načelstvo je nato prevzel naprednjak Jak. Pečar. Ta človek je bil že obsojen na sedem let ječe in je kazen tudi prestal; poleg tega se pa nahaja v njegovem dokaj obširnem kazenskem izveščku še 15—20 raznih pregreškov. Okrajno sodišče v Kranjski Gori in dež. sodišče v Ljubljani je izreklo o priliki neke tožbe zaradi razžaljenja časti, da on ni mogel kot načelnik gasilnega društva. Ali mislite, da je Pečar nato odstopil? Še deželna vlada je morala izjaviti, da Pečar niti v društvo ne spada, a Pečar se je izrazil pred pričami, da sedaj v kljub dež. vladi ne odstopi od društva, nakar je prišlo do razpusta. Seveda se je družba bivšega gasilnega društva pritožila proti razpustu na ministrstvo in tako bodo sedaj brali Pečarjev »Fleißzettel« tudi na najvišjem mestu. Tako je in ni drugače.

— **Čolnške pri Zagorju ob Savi.** Na Binkoštni ponedeljek zjutraj je šel znani Taufer v št. Lambert na Bercetov shod. Z njim je šlo par rudarjev in pa njegova šoloobiskujoča sina, da se čimprej ugotovi v zabavljanju proti cerkvi in duhovščini. Neki kmet, Tauferjev pristaš, je rekel, ko je videl, da Taufer tudi svoja dva sina pelje na shod: No, kaj takega se pa ne šika, da otroci hodijo že sedaj na politične shode. Kaj je mogel šele k temu poreči katoliški duhovnik Berce, ki se je še potem ravno z isto družbo isti dan popoldne vračal proti Zagorju? V Zagorju v gostilni Gočar so se baje potem še malo pogovorili zagorski liberalci z Bercetom kako in kaj za volitve, nakar njim je ta obljubil (kakor pripovedujejo), da pride za Tauferja agitirat, ker Bric »mora pašti«. Ob priliki bomo še povedali, koliko ljudstvo mara za oba, Breca in Tauferja.

— **Promocija.** Jutri, dne 10. t. m. bo na dunajskem vseučilišču promoviran za doktorja modroslovja gosp. Pavel Breznik.

— **»Dekle z biseri«** v Domžalah. Ta prelepa, po dr. P. G. Rantu dramatisirana igra se je v »Društvenem domu« v Domžalah to nedeljo uprizorila s tolikimi uspehi, da se na splošno željo ponovi v četrtek, 11. junija, popoldne ob pol štirih.

— **Ljudsko šolstvo.** Na mesto obolale učiteljice Ivane Pezdir je imenovana za supletinjo v Žužemberku Ivana Čeč. — Dež. šolski svet je prestavil nadučitelja Leopolda Ažmana iz Zabnice v Sodražico.

— **Romarski vlak na Sv. Goro.** Ker direkcija c. kr. državne železnice v Trstu v času od 15. junija do 15. septembra ob dnevih dveh praznikov posebnih vlakov za znižano ceno ne more dostaviti, zato se je moral za 28. junij že naročeni vlak preložiti do septembra! Dan odhoda se bo pravočasno naznanil! Sprejemajo se samo še izletniki, ki v Ljubljani vstopijo. Cena:

III. razred 7 kron, II. razred 10 kron tja in nazaj.

— **Kranjski avtomobilni klub.** Kranjski avtomobilni klub postavi s pomočjo c. kr. deželne vlade velika mednarodna cestna znamenja na državni cesti Ljubljana—Trst in Ljubljana—Kranj—Tržič. Znamenja so velike modre pločevinaste table, na katerih je zaznamovan ali »S«, ki pomeni kurvo, ali »križ«, ki pomeni križanje dveh cest, ali mreža, ki pomeni prehod čez železniško progo, in še dalje eno znamenje za nevarne cestne jarke. Znamenja bodo pritrjena na visokih drogovi in se postavijo od okrajnih stavbnih vodstev. Prihodnje leto namerava Kranjski avtomobilni klub postaviti taka znamenja tudi po okrajnih cestah, kar je velike važnosti za avtomobilni promet.

— **Pojasnilo glede slavnosti v Vipavi.** V nedeljo 7. junija je imela biti slavnostna proslava desetletnice Zveze nepol. društev in petletnice okrožja Orlov. Zadnji dan v soboto se je pa vse odpovedalo. Dolžnost naša je, javnost o vzroku obvestiti. V petek večer in soboto celi dan je toliko deževalo, da je bilo pričakovati, da bo reka Vipava vse dohode do slavnostnega prostora onemogočila in celo prostor sam poplavlila, kar se je tudi zgodilo. V soboto večer smo imeli po trgu vodo. Silno težko smo se odločili odpovedati slavnosti, ki je bila naznanjena ob vsakem vremenu — na povodenj ob tem času se ni moglo misliti. Neshotno brzojavov, na vse bližnje župne urade smo poslali ljudi s prošnjo, da so ob jutranjih mašah naznanili odpoved. Kljub temu se je marsikateri napravil na pot, ker je bilo v nedeljo celi dan lepo. Naj nam vsi, ki so katerokoli žrtev v to prenesli, oprostite, saj je bil za nas samih največji udarec. Naše ljudstvo pa, ki se je za slavnost s tako vneto zavzelo, naj isto ohrani za prihodnje! — Vsem pa iskrena hvala! — Za Zvezo k. sl. nepol. društev Lavrič Andrej, za vipavsko okrožje Orla Šmid, predsednik.

— **Nove znake za mladeniške in moške Marijine družbe** ima v zalogi prodajalna »Kat. tisk. društva« v Ljubljani. Več o tem v današnjem oglasu, na katerega opozarjamo č. g. voditelje Mar. družb.

— **Iz Vevč.** Kaj se vse dogaja v vevški papirnici, ni mogoče popisati. Kako se delavci šikanirajo, posebno z denarnimi globami, to presega že vse meje. Čuditi se je le, da oblasti to kar mirno gledajo. Še vse bolj pa se je čuditi politični oblasti, da dopušča, da je vodni jez pri tovarni že osmo leto brez vsakega dovoljenja za 56 cm povišan. Sicer se vleče neka obravnava kot morska kača že več let. Posestniki, kateri imajo svoja zemljišča nad tovarno poleg Ljubljano — večinoma jako rodovitne travnike — so se proti povišanju jeza pritožili. A mesto da bi se bil jez odstranil, ker so vsled povišanega jeza travniki pravo jezero in ni misliti na kako košnjo, se rešitev pritožbe zavlačuje. Pretekli teden se je vršila zopet komisijska obravnava, pri kateri se je delalo na vse načine, da bi tovarna dala kar najmanj odškodnine. Vsi posestniki iz vasi Slap in Vevče so enostavno zavrnjeni, češ, da jim po mnenju izvedencev povišani jez ne škoduje. Le malemu številu posestnikov hoče dati tovarna beraško odškodnino. Med istimi je tudi neki tovarniški delavec, katerega se je pa kar brez odškodnine hotelo odpraviti. Ko je ta videl, da ne dobi za svoje zemljišče nobene odškodnine, je zemljišče prodal. Sedaj je pa bil ogenj v strehi. Delavcu se je pri priči odpovedalo delo in niti v tovarno ne bi smel več stopiti! Seveda se je delavec zbal ter je na prigovarjanje nekoga iz Bizovika pogodbo razdril ter zemljišče, katero prej ni bilo za tovarno nič vredno, sedaj prodal tovarni. Židovska narava vevškega ravnateljstva se je pokazala tu v polni luči.

— **Umrli** je v Begunah pri Lescah Katarina Janša, vdov. Avšenik in Vida, stara 70 let.

— **Poročil** se je v Litiji g. Rudolf Šegula, asistent južne železnice na Zidanem mostu z gđno Adelo Hribarjevo.

— **Umrli** je 8. t. m. v Zagrebu Tadej Smičič, predsednik Jugoslovanske Akademije in sloveči zgodovinar Hrvatske.

— **Sneg v juniju.** Z Reke poročajo, da je v gorskem okraju padlo v nekaterih krajih toliko snega, da je uničena vsa setev, ki v tem okraju itak pozno vzklije. Živina je brez krme ter jo morajo kmetje krmiti s slamo iz posteljnine.

— **Strela ubila človeka.** V Cerovcu, smihelske župnije, sta v zidanci Jožefa Rajerja iz Dolenjevasi sedela gospodar in posestnik Alojz Slekovec med grozno nevihto, ki je divjala v Grčovem in na Trški gori, ob eni mizi pri južini in sta jedla iz ene in iste skled. Naenkrat strela udari v zidavo. Slekovec obledi, vstane, roki zvinja, trepetaj; gospodar Rajer ga vpraša: »Lojz, kaj ti pa je?« »Treščilo je.« Rajer je Rekel: »Vem.« Komaj ga je še vjel, da se ni zgrudil na tla, posadil na klop, kjer je mož izdihnil dušo. Preje je škropil v svojem vinogradu. Strela je po zidanci skočila sem in tje, potem pa na prosto;

tudi tukaj ni užgala. — Razoranje na Trški gori in v Grčovu pri Novem mestu je grozno. Ljudje pravijo, da je bila leta 1873. enaka katastrofa. Travniku pod Trško goro in pod Grčovem so posuti, ravnotakoj njeve, žita poležena. Ubogi kmet! Ubogi vinogradnik! — Tudi na tiru nove železnice se je na več krajih zemlja udrla in to največ na kandijski strani mostu. Morali so v nedeljo zelo hitro popravljati.

— **Konec alkoholika.** Jernej Cenin iz Radovanca, občina št. Janž, 52 let star, si je v zelo sladkoinjenem stanju dne 5. junija t. l. pogljal kroglo v glavo in umrl. Mož je bil dan za dnevom pijan.

— **Trije zloglasni žepni tatovi** pod ključem. Stojan Jovanović, 35 leten iz Belgrada, Valentin Piščak, 32 leten iz Koprivnice in Franc Hrovat, 27 leten iz Osjeka so sila nevarni žepni tatovi. Piščak velja kot vodja. Vozili so se vedno po železnici Ljubljana—Novo mesto, Grosuplje—Kočevje, Trst—Gradec, Zidani most—Zagreb, Ljubljana—Kamnik, Jesenice—Trst, Gorica—Nabrežina, št. Peter—Reka, Trebnje—št. Janž, kar se je razvidelo po vozni listiki. Vsi trije so zaradi žepnih tatvin mnogokrat predkaznovani. Najbrž so tudi to isti sleparji, ki so goljufali prodajalce goveje živine z listnicami za bankovce.

— **Mlada potepuha.** Stanko Štrukelj se je učil ključavničarstva v Novem mestu. Po preteku dveh let pa je delo pustil in se podal v Ljubljano. Tu se je seznanil po štiridnevem učnem času z Julijem Drganom, že večkrat kaznovanim in zelo nevarnim potepuhom. Ta je pregovoril Štruklja, da je zapustil mojstra. Klatila sta se nekaj časa oba po Ljubljani. Drgan je včasih tudi kaj izmaknil in zato ga je oko postave iskalo. 2. t. m. pa javi služkinja Marijanišča v Ljubljani, da sta dva potepuha beračila v veži in da starejši, to je Drgan, grozi, da jo spravi s sveta. Tako je policija aretirala oba potepuha in ju oddala sodnji.

— **Vsa ona bratska gasilna društva,** katere še dosedaj niso vrnila doposlanih priglasnic k občenemu zboru na Bledu, tem potom prav vljudno, pa res nujno prosimo, da naj priglasnice — natančno izpolnjene — takoj dopošljejo. 28. junija se hitro bliža in potrebne priprave vzamejo veliko časa.

— **Slepar.** V Zagrebu so aretirali nekega Tomaža Rostoharja, mladega človeka, ki se je izdajal za slikarja in risal v »Zagrebačkem magazinu« reklame. Bil je jako dobro plačan. Hvalil se je, da je »sin barona Ungnada« in potratno živel. V resnici pa je bil velik tat. Navadno je iz magacina kradel obleke, hče in mufe. Ukradeno obleko je navadno oblekel spod svoje. Zdaj so mu prišli na sled in ga vtaknili v luknjo.

— **Epidemija med vojaki v Bosni.** V Travniku se je med ondotno garnizijo pojavila huda griža. Veliko vojakov je že umrlo. Morali so spremeniti vojni red velikih vaj, ker ti vojaki ne bodo mogli vajam prisostvovati.

— **Dogodki na mostarski gimnaziji.** Zaradi demonstracij gimnazijcev v Mostaru proti častnikom v gledališču je 16 srbskih, 7 muslimanskih in 1 hrvatski dijak iz gimnazije izključenih. Voditelj Marič in Mali sta odgnana v domovinsko občino. Fantje so bili napadli tudi ravnatelja in več profesorjev. Zdaj baje nameravajo splošni štrajk.

— **Goljuživ agent.** Neki Mirko Pavlinič, 25 let star, rojen v Lobarju na Hrvaškem se je v zadnjem času potikal v vipskem in idrijskem okraju ter se izdal za potnika neke goriske tvrde. Kazal je ljudem cenovnike te tvrde ter sprejemal naročila in predplačila za šivalne stroje, kolesa itd. Pavlinič pa ni bil nikdar zastopnik omenjene tvrde ter ji sprejeta naročila tudi ni oddajal. Med Malo goro in Zadlogom je zakrivil tudi pravnostni delikt. Pavliniča so aretovali in izročili okr. sodišču v Idriji.

— **Na prodaj je velika graščina,** ki leži na ravnini v lepem kraju na Koroskem. Posestvo obsega 140 oralov, polovica je gozdnega sveta, ki je dobro zaraščen, druga polovica pa so rodovitna polja in travniki, ki lahko rede do 50 glav živine, dalje obsežna, dobro ohranjena gospodarska poslopja z vodno silo, mlinom in žago. Naprodaj je z inventarjem vred, vstevši preko 30 glav živine s konji. Cena okoli 100.000 K. Pojasnila daje »Slovenska Straža« v Ljubljani. — **Trgovci pozor!** V nekem spodnještajerskem mestu je naprodaj trgovina z dvema hišama, gospodarskim poslopijem, velikim vrtom in sadonosnikom. Cena približno 25.000 K, od tega lahko ostane polovica vknjižene. Pojasnila daje pisarna »Slovenske Straže« v Ljubljani.

— **Samoumor gimnazijca.** Preteklo soboto se je ustrelil v Koprivnici na Hrvaškem gojenec tretjega razreda tamošnje realne gimnazije, Ivan Salic. Vzrok samoumora je menda strah pred kaznijo. Radi kajenja in nekega drugega prestopka disciplinarnih predpisov je dobil osem ur

karcerja, profesorska konferenca pa mu je prisodila še nadaljnjih osem ur. Ko je prišel Salic popoldne domov, je pograbil za revolver svojega očeta in stekel na vrt, kjer se je ustrelil pred očmi svoje prestrašene matere.

— **Po prepiru z ženo se je ustrelil.** Leta 1862. v Peklu, obč. Sevnica rojeni Jernej Zanin, ki je delal kot ogljar v gozdu Pod rupo, obč. št. Janž se je 5. t. m. po prepiru s svojo ženo ustrelil pred svojo lopo s pištolo. Zanin je bil strasten zganjar.

Primorske vesti.

— **p K volitvam v Istri.** Minolo soboto zvečer se je vršil v puljskem Narodnem domu zopet izvrstno obiskan volilni shod. Predsednik dr. Scalica je v uvodnem govoru opozarjal govornike k strogi stvarnosti. Kot prvi govornik je nastopil delavec Bužič, ki je bodril in opominjal delavstvo, naj ob volitvah brezpogojno stori svojo narodno dolžnost. Potem se je oglašil dr. Zucco in opozarjal na besede istrskega deželnega glavarja dr. Rizzi na enem zadnjih volilnih shodov italijanske »Unione nazionale«. Dr. Rizzi je na tem shodu javno izjavil, da hoče italijanska liberalna stranka v Istri »zmagati, vladati in zapovedovati«. Tako govori deželni glavar pretežno slovanske dežele. Te besede najbolj osvetlujejo na krivičnih predpravicah slonečo, a v sebi sami trlo in ničevno istrsko italijansko sinjorijo. Z glasovnico v roki v boj proti tej napihneni klikli, da Slovanom v Istri ne bo več gospodovala ona, marveč zakon. — Podjetnik Križ je tudi bodril k zaupanja polnemu boju za slovansko stvar v Istri, ki ni in ne bo propadla; obenem pa je slovesno povdaril, da Hrvatje in Slovenci v Istri ne streme za nadvlado, marveč hočejo le popolno ravnopravnost. — Dr. Pedrin je postopanje istrske italijanske sinjorije nasproti slovanskemu prebivalstvu primerjal z nekdanjim turškim postopanjem: niso bili dovolj sovražni navali in gospodarsko uničenje, marveč so Turki pobrali Slovanom moško deco ter jo tirali v carigradske kosarne, kjer so iz nje vzgajali najgrozovitejše sovražnike krščanskega hrvatskega naroda — janičarje. Take slovanske janičarje vzgajajo in žele vzgajati tudi Italijani v Istri v svojih potujčevalnih solah. Temu nezasišanemu turškemu početju istrske italijanske sinjorije mora biti enkrat konec, kar si bomo istrski Slovani tudi priborili, ako vsak stori svojo dolžnost ob volitvah. — Zborovalci so vse govore navdušeno sprejeli; shod se je v najlepšem redu zaključil ob 10. uri zvečer.

— **p Poreško-puljski škof** monsignor Pedersolli je v nedeljo dopoldne ob 11. uri na krovu parnika »Lovrjevec« zapustil Pulj. Ob rivi je bilo zbranega mnogo občinstva in nekaj duhovščine. K poslovitvi je prišel tudi poveljnik vojne mornarice admiral Anton Haus.

— **p Pevsko društvo »Adrija«** v Barkovljah je včeraj slavilo na nadvse manifestanten način 25 letnico svojega obstanka. Popoldanske slavnosti, ki se je pričela z velikanskim sprevedom narodnih društev Trsta in okolice, ob barkovljski rivjeri, se je udeležilo okoli 10 pevskih društev z zastavami, med njimi tudi pevsko društvo »Hajdrih« s Proseka. Slavnost je prav dobro uspeša.

— **p Pogreb žrtve v službi.** Včeraj popoldne je bil pogreb ponesrečenega železničarja Josipa Resnika. Pogreba se je udeležilo mnogobrojno občinstvo, zlasti železničarjev. Resnika je v soboto zjutraj na južni železnici povozil vlak tako, da ga je kar na dvoje pretrgal. Resnik je bil naroden Slovenec in dober družinski oče.

— **p Cvetlični dan v Trstu.** Rezultat cvetličnega dne za lovenske šole v Trstu še ni znan. Samo cvetlični dan pri Sv. Jakobu je prinesel 627 K 21 vin.

— **p Krvave volitve v Buzetu.** Sinoči so pripeljali v tržaško mestno bolnišnico iz Buzeta meta Antona Marinaca, ki je bil od nekoga z nožem vbojen v hrbet in je zadobil 7 cm globoko rano, ker se je živahno udeleževal volitev in debatiral o izidu. Kmet Marinac je Hrvat. Kdo ga je ranil, še ni dognano.

— **p Kulturno gibanje Hrvatov v Trstu.** Za hrvatsko šolo, ki jo prihodnje šolsko leto otvora tukaj v Trstu, je kupila »Hrvatska štedionica« v Trstu hišo blizu Lloydove palače za 600.000 kron. »Piccolo« komentira ta dogodek in pravi, da se doslej ni mnogo čulo o Hrvatih v Trstu, ampak šele od zadnjega ljudskega štetja so se pričeli malo bolj živahneje gibati. Naivno pravi, da nameravajo Hrvatje v Trstu uvesti hrvatski banat.

— **p Nedeljski pretepi v Trstu,** zlasti v Starem mestu, so nekaj običajnega. Minule nedelje zvečer pa so se odigravali grozni prizori v neki gostilni Starega mesta. Iz malenkostnih vzrokov je nastal med gosti, ki so bili večinoma pomorsčaki, pretep v največjem slogu. Stoli, steklenice, krožniki, vrči, kozarci itd. so švigali po zraku vse vprek. Najdivjeji je bil turški

mornar Osman Mehmed bey, ki je bil pozneje tudi aretiran. Bilo je več ranjenih. Krčmar pa ima nad 100 K škode.

p Dvorni svetnik je postal vladni svetnik na tržaškem namestništvu vitez Štefan pl. Mautner.

p Zrela ptička. Na avstrijski konzulat sta te dni prišla prositi dva moža za brezplačno vožnjo v domovino, češda sta brez sredstev in posla. Na konzulatu so jima prošnjo odbili. Začela sta razsajati, nakar so ju gospodje pri konzulatu pobližje ogledali ter v njih spoznali dva drzna tržaška vlomilca, ki sta pred enim mesecem okradla neko trgovino na Corsu. Po Benetkah in Milanu sta veseljačila z ukradenim denarjem toliko časa, da sta prišla na suho. No potem sta iskala pomoči pri oblasteh, ki ju bodo sedaj spravile v varno zavetje. To sta Jože Benulit in Marko Bognolo.

p Podraženje plina v Trstu. Mestni magistrat namerava v svrhu pokritja primanjkljaja, ki znaša za leto 1914. nad 1 milijon kron, zvišati cene svetilnemu plinu, ki se vporablja za kurjavo, od 14 vinarjev na 16 vinarjev pro kubični meter. Magistrat pričakuje, da bo imel iz tega nad 35.000 K več čistih dohodkov.

p Bogoskrunstvo. V soboto, dne 30. maja 1914, okoli 10. ure dopoldne je zlobna roka v župni cerkvi v Roču v Istri ukradla pyxido s presv. Rešnjim Telesom, potem prazen pozlačen ciborij, a male posvečene hostije razsula po oltarju. Ukraden je tudi ključ dolnjega tabernakla. Tatu se niso dobili.

p Napad ali kaj? Iz Vipavskega poročajo: v ponedeljek zvečer se je peljal znani ozeljski živinski trgovec skozi Črniče proti Oseku. Kakor sam pripoveduje, ga sredi pota napade neki neznanec in udari s kolom. K sreči ni zadel njega, ampak konja, ki je zdivjal ter planil na poljsko pot. Tu je trgovec padel z voza in obležal nezavesten. Ko se je zdramil, je klical na pomoč. In res sta ga čula zakasnela vitovska romarja, brat in sestra, ki sta ga peljala domov v Črniče, kjer sta ga obvezala. O napadalcu ni sledu.

p Huda zaročenka. V Tržiču (Monfalcone) je neko dekle svojemu zaročencu v prepiru odrezala mezinec.

Ljubljanske novice.

Ij S. K. S. Z. se udeleži z zastavo procesije sv. Rešnjega Telesa v stolnici. Zbirališče točno ob četrti na devet za stolno cerkvijo.

Ij Šentpetersko prosvetno društvo se udeleži z zastavo procesije sv. Rešnjega Telesa pri sv. Petru. Zbirališče ob 5. uri jutraj ob škofjskem vrtu nasproti župnišča. Vabimo člane in članice, da se polnoštevilno odzovejo vabilu.

Ij Šentpetersko okrožje Orlo opozarja svoje člane, da se polnoštevilno udeležijo procesije sv. Rešnjega Telesa pri sv. Petru, ki se vrši ta četrtek (v slučaju neugodnega vremena v nedeljo, dne 14. t. m.). Zbirališče ob pol 5. uri jutraj na župnijskem vrtu (vhod iz župnijske ulice). Bratje! Pokažimo s polnoštevilno udeležbo, da se ne sramujemo svoje vere!

Ij Vrtna veselica kat. društva rokodelskih pomočnikov bode, kakor je društvo že pred več tedni objavilo, v nedeljo, dne 21. junija na vrtu Rokodelskega doma. Pri vrtni veselici bode igrala vojaška godba c. in k. pešpolka Albert I., kralj Belgijcev, št. 27. Do vrtna veselice se vrši kegljanje na dobitke ob četrtkih, sobotah in nedeljah.

Ij Smrtna kosa. Danes ob 7. uri jutraj je po daljšem bolehanju umrl v svoji hiši na cesti Pot v Rožno dolino g. Anton Arko, mestni učitelj v Ljubljani. Rojen je bil ranjki v Sodražici. Kot učitelj je na več krajih prav vestno vršil dolžnosti svojega poklica. V najboljši moški dobi mu je pretrgala nit življenja sušica. Na smrt se je pripravil prav zgledno dvakrat prejema sv. zakramente. Pogreb se bo vršil v četrtek na Viško pokopališče, kar je sam želel. Tu namreč počiva njegov prijatelj nadučitelj Mar. n. Tik njega si je izbral svoj grob. Tu bodo zdaj v eni vrsti zaporedoma grobovi treh nadučiteljev: g. Mar. n. Lunder, Stres in pokojni učitelj Anton Arko. R. I. P.!

Ij Božja pot ljubljanskega moštva v Zatičino. Vreme za prireditve ni bilo ravno ugodno; prejšnji dan naliv, v nedeljo jutro oblačno nebo. Pri vsem tem se je podalo v Zatičino približno sto oseb: mož in mladeničev. Na kolodvoru jih je sprejel č. p. subprijor, v bližini samostana pa g. župni upravitelj in zastopstvo Marijine družbe. Samostan in cerkev sta bila v zastavah. Ob 10. uri je bila v cerkvi pridiga in slovesna sv. maša, pri kateri so peli č. cistercijani sami. V dveh bližnjih gostilnah so dobili izletniki prav zadovoljivo postrežbo. Od 2. do 3. ure je bila molitvena

ura s petimi litanijami Jez. Srca. Nato pa je bilo v samostanskih prostorih zborovanje. V imenu samostana je pozdravil zborovalce č. g. prior Avguštin. Predmet posvetovanja je bil: Kako poživiti med moštvom, zlasti v Ljubljani, krščansko življenje, kako uvesti med nas več praktičnega krščanstva, ki je podlaga in namen vsega katoliškega javnega delovanja. Govorili so gg.: profesor Modic, P. Valerijan Učak, Rakovec, Šerjak, Vrančič, Kovačič, nadučitelj Jeglič. Izrekla se je marsikaka praktična misel. Sklenilo se je, da se jeseni povabijo skupaj zastopniki vseh katol. društev ljubljanskih na posvetovanje o tem. Zborovanje je trajalo blizu dve uri. Nato pa so imeli izletniki časa še dve uri za prosto zabavo v lepi naravi. Vreme se je napravilo dosti ugodno. Tako sta bila povoljno dosežena in dobro opravljena oba namena prireditve: božja pot in izlet. Zatičina je za take namene jako priprava točka. — Podobna prireditve z istim namenom se bo ponavljala odslej vsako leto, in sicer tako, da se bodo kraji menjali. Želeti pa je drugič še znatno številnejše udeležbe, ako se hoče lepi namen res doseči.

Ij Družabni klub se je na včerajšnjem običnem zboru konstituiral kot društvo ter se je izvolil sledeči odbor: nadkomisar ing. V. Remec predsednik, dr. Jure Adlešič podpredsednik, prof. Josip Gogala blagajnik, konc. Josip Jerič tajnik, dr. Ivan Gogala, gospodar. Obenem so se osnovali sledeči odseki z načelniki: dr. Josip Mal za kegljanje, dr. Ivan Perne za turizmo, dr. Ivan Gogala za veslanje, ing. V. Remec za lawn-tennis. Člani se sprejemajo v odborovih sejah, članstvo pa je prijaviti posameznim odbornikom, oziroma odsekovim načelnikom. — Odbor.

Ij Osebnice novice s pošte. Poštni adjunkt Martin Mlakar, službujoč pri c. kr. poštne in brzojavne uradu Ljubljani I., je imenovan za c. kr. poštne asistenta.

Ij Velika avtomobilna alpska tekma se prične v nedeljo, dne 14. junija na Dunaju. V ponedeljek, dne 15. junija pasirajo tekmovalci naše Kranjske ceste in prihajajo iz Celovca preko Jezerskega vrha po Kokrski cesti čez Kranj v Ljubljano. Avtomobilisti vozijo iz Šiške preko Marije Terezije ceste in zavijejo pri mitnici na Bleiweisovo cesto, od tu po Tržaški cesti v Trst. Tekmovalci bodo pasirali med 7. in 11. uro dopoldne naše mesto in vozi nad 90 vozačev. Med tekmovalci zapazimo zopet nadvojvodo Jožefa Ferdinanda (Puch), nadvojvodo Henrika Ferdinanda (Puch), Elija princa Parmškega (Austro-Daimler). Pokroviteljstvo je prevzel nadvojvoda Leopold Salvator, ki tudi vozi s tekmovalci. Na startni listi opazimo zopet zanimive vozače, predvsem grofa Aleksandra Kolowrata, ki ima največ šanc za prvo in glavno darilo, velik konkurent mu je L. Obruha (Audi). Znana in lepa tekmovalka gospa Helena Morariu tekmuje topot z znamenito nemško znamko N. A. G. Avtomobilne tvrdke so zastopane sledeče: avstrijske tvrdke 32 vozov, iz nemške države 26 vozov, Angleška 6 vozov, Francoska 5 vozov, Belgija 5 vozov, Ogrska 2 voza, Amerika 7 vozov. V sredo, dne 17. junija vozijo tekmovalci iz Trsta preko Vipave, Ajdovščine, Črne vrha, Godoviča, Idrije, Ziri po Poljanski dolini, Škofje Loke, Kranja, Tržica, Sv. Ane, Ljubelja in od tam čez Koroško dalje na Tirolsko. Najinteresantnejši bo seveda zopet prehod te velikanse avtomobilske karavane čez Ljubeljsko sedlo, katerega pasirajo tekmovalci med 9. in 12. uro dopoldne. Kranjski avtomobilni klub bo pričakoval tekmovalce v sredo dopoldne na Ljubeljskem sedlu in bode izvršil vse varnostne odredbe, kakor tudi markacijo po kranjskih cestah. Tekmovalna proga je dolga 2950 kilometrov in traja 8 dni. V avtomobilskih in športnih krogih vlada za to velikansko športno prireditev živahno zanimanje ter je razpisano veliko število daril. Častna darila so poklonili tudi: ministrstvo javnih del, vojno ministrstvo, pokrovitelj nadvojvoda Leopold Salvator in skoraj vsi deželni avtomobilni klubi.

Ij Nogometna tekma »Gradjanski« - »Ilirija«. Kakor smo že poročali, se vrši v četrtek na dirkališču pod Tivoli prav zanimiva nogometna tekma, ki glede športne vrednosti ne bo prav nič zaostajala za ono s češkimi tehnikami iz Brna. »Ilirija« ima namreč zopet v gostih zagrebški »Gradjanski športni klub«, ki jo do sedaj še vedno porazil. Kakor smo poučeni, hoče naše moštvo pri tej tekmi zmagati za vsako ceno, gostje pa bodo nasprotno tudi hoteli obdržati svojo nadmoč. Zato bo tekma gotovo ne le ostra, marveč tudi skrajno napeta in zanimiva. Ker je začetek tekme določen na 4. uro in se vsled tega konča že par minut po pol 6. uri, si naše občinstvo prav lahko ogleda tekmo in ima potem še dovolj časa za večerne izprehode, odnosno manjše izlete v okolico. Pričakovati je, da občinstvo že z ozirom na bratske hrvatske goste poseti tekmo številno.

Ponovno opozarjamo na predprodajo vstopnic po znižanih cenah v Česar-kovi in Dolenčevi trafiki ter na okolnost, da se tekmuje ob vsakem vremenu.

Ij Pravila za nogometne tekme. Marsikdo bi rad posetil nogometne tekme, toda mnogi se izgovarjajo s tem, da ne poznajo pravil, po katerih se tekmuje. Da bo ustrezno tudi tem, je založil klub »Ilirija« kratka navodila o nogometnih tehnikah, ki se bodo dobivala o priliki tekme »Gradjanski« - »Ilirija« pri blagajnah proti odškodnini 10 vin.

Ij Protestanti v Ljubljani. Glasom letnega izvestja ljubljanske mestne občine je v Ljubljani 600 protestantov. Lani je bilo med njimi 9 smrtnih slučajev in 17 rojstev, nezakonskega novorojenega nobenega. Porok je bilo 15. Med drugim zbirajo ljubljanski protestantje sklad za ustanovitev protestantske šole v Ljubljani.

Ij Pri današnjem naboru v »Mestnem domu« je bilo od 160 mladeničev 35 potrjenih. »Moderne« niso samo številke, ampak tudi sicer je nabor sedaj v Ljubljani precej moderniziran. Nekateri naborniki so se namreč danes prvič vozili na nabor z avtomobilnim izvoščkom.

Ij Poročil se je v nedeljo gosp. Slavko Druškovič z gđno Fanči Adamič.

Ij S trga. Danes so prinesli na trg prve domače češnje ter jih prodajali liter po 28 vin. — Vipavci so pa pripeljali na trg letošnje prve marelice in hruške ter prodajali marelice kg po 1 K 60 vin., hruške pa po 1 K 20 vin.

Ij Zadruga čevljarjev naznanja, da se vrši pomagalska preizkušnja v torek, dne 16. junija. Vsi pomožni delavci, ki se hočejo podvreči pomagalski preizkušnji, naj se zglase pri zadrugi nem načelniku g. Franc Kukmanu v Ljubljani, Gajeva ulica št. 2. S priglasom je treba predložiti šolska izpričevala, učno pismo in takso 6 K. Načelnik določi, kje bo vsak posameznik izvršil svoje preizkušeno delo. Zglasiti se je treba do nedelje, 14. t. m.

Ij Rešilni čolni v Ljubljani. Za pomoč pri eventualnih nezgodah bo po končanih osuševalnih delih v glavni strugi Ljubljanske kakor tudi v Gruberjevem prekopu več lesenih rešilnih čolnov na razpolago. Taki čolni bi bili pa že sedaj nujno potrebni v Gruberjevem prekopu od Prul do Štefanje vasi.

BOSENSKO-HERCEGOVSKI SABOR.

je razpravljal 5. t. m. o povzdigi živinoreje in poljedeljstva. Najeti se namerava v ta namen davka prosto deželno posojilo v znesku 4.300.000 kron, ustanoviti kmetijski zavod v Sarajevu in izpopolniti kmetijski pouk na deželi. Po daljši razpravi se je predloga v celoti odobrila. Namestnik dež. šefa dr. Mandić je izjavil, da se kmalu predloži predloga o delavskem zavarovanju.

Morilec v Höllanu se je po poldrugodnevem obleganju vdal. Dne 6. t. m. opoldne sta glad in žeja prisilila morilca Tomšiča, da se je vdal. Iz stolpa je klical: »Župnik naj pride, da govorim z njim.« Župnik se je podal v sosednjo hišo pri cerkvi in je Tomšiča pozval, naj že neha streljati. O predaji pa morilec ni hotel ničesar čuti in je le rekel: »Lačen sem, dajte mi jesti.« Župnik mu je odgovoril: »V stolp ti ne moremo ničesar dati, ker ti ne zaupamo. Pridi iz stolpa. Nič se ti ne zgodi. Dali ti bodo jesti in piti.« Ves trud župnikov in notarjev je ostal brezuspešen. Nato je preiskovalni sodnik dr. Viktor pl. Sterzel morilcu prigovarjal, naj se vda, ker bi predaja bila olajšalna okolščina. Nekaj časa je minulo, ko so opazili, da se je morilec oslabilen zgrudil na tla. Dvignil je roki in klical: »Nič mi ne storite, vdam se.« Istočasno je razvil belo zastavo in je na poziv izmetal počasi iz stolpa v cerkev puški in strelivo, 73 patronov, nakar je šel iz stolpa. Orožniki so ga aretirali. Obraz je bil ves črn od smodnika. Jokal je, ko so ga prijeli. Preiskovalnemu sodniku je rekel, da je v neki knjigi čital povest o fortu Chabrolu in da je hotel to posneti. Ustrelil je dve osebi, štiri je nevarno, 13 oseb pa lahko ranil. Obstrelil je tudi dva psa in tri prašiče.

Šla erske novice.

Š Slovenska zmagala v Laškem trgu. Slovenci so pri občinskih volitvah v Laškem trgu v tretjem razredu sijajno zmagali. Prvi »nemški trg« na Štajerskem postaja slovenski. Slava!

Š Slavnostno zborovanje katol. Slovencev v Gradcu v proslavo 500letnice ustoličenja zadnjega koroških vojvod v slovenskem jeziku. V nedeljo, dne 7. junija, so se zbrali katoliški Slovenci v Gradcu, da proslave spomin na velevalen dogodek v zgodovini slovenskega naroda. Dvorana je bila polnatonatlačena do zadnjega kotička. Bilo je zborovalcev blizu 200. V slavnostno predsedstvo se izvolil predsednikom g. absol. med. A. Arnšek, starešina slov. katol. akad. društva »Zarje«; podpredsednikom pa sta bila izvoljena gg. abs. iur. Popovič,

starešina hrvat. katol. akad. društva »Preporod« in Vehovar. Zapisnikar g. iur. Širca. Po določenem sporedu je nastopil kot prvi govornik g. phil. Wosch-tar, ki nam je v lepi obliki in jedrnatih besedah poslal kratko sliko slovenske zgodovine pred in po zadnjem ustoličenju koroških vojvod. Kot drugi govornik je nastopil g. iur. Kravina, koroški Slovenec, kakor njegov predgovornik. Njegov govor je segel globoko v srca poslušalcev. Slikal je žalostne razmere na Koroškem. Danes, ko se Slovani zopet dvigajo in povsod upoštevajo njih moč, je na Koroškem slovanski sin suženj. K besedi se je oglasilo še več govornikov, tako g. phil. Lovrenčič, ki je povdarjal obmejno delo in pomen »Slovenske Straže« za Koroško. Dalje so govorili gg. abs. iur. Remec, Praprotnik in g. med. Baroš (»Preporod«), ki je razvil bratske simpatije Hrvatov k današnjemu slavlju. Nato se g. predsednik zaključil ofiциelni del, nakar se je razvila obče vesela zabava, kjer se je nabralo blizu 50 K za »Slov. Stražo«.

Š Sv. Barbara v Halozah. Dne 29. junija priredi dekanija Zavrče velik shod mladeniških Marijinih družb in mladeniških zvez pri podružnici: Sv. Ana, na lepem krasnem vinorodnem griču. Govorniki med drugim dr. Korošec, g. poslanec Brenčič in drugi. Natančnejši spored se še pravočasno objavi. Že sedaj pa vabimo vse sosednje mladeniče, da nas kar v najobilnejšem številu obiščejo. Najbrž nas obiščejo tudi vrli Orli.

Š Rajhenburg. Približuje se veseli dan, ko bo posvečeno in svojemu namenu izročeno ono svetišče, katero je postavil slovenski narod kot jubilejni dar lurski Materi božji na Štajerskem. Šest let je minilo, kar je položil temeljni kamen tej obudovano lepi cerkvi in dne 2., 3. in 4. julija t. l. bodo slovesno posvetili njo in njene oltarje naš prevzvišeni vladika, dr. Michael Napotnik. Da bi bili dnevi posvečenja še veselejši, so poskrbeli naši domači farani v svoji navdušenosti že tudi za lepe nove zvonove. Veliki zvon tehta 72 starih centov. Te zvonove bodo posvetili naš premil. knez in škof dne 21. junija. Neštete množice ljudstva se bodo zbrale v prvih dneh meseca julija v Rajhenburgu. Končno še omenimo, da se takoj po posvečenju, dne 5. julija začne v novi cerkvi sv. misijon, ki je namenjen zlasti za tujce in ki bode trajal do 16. julija. Vodili ga bodo prečastiti misijonarji od sv. Jožefa pri Celju.

Š Mariborski Burschenschaftertag in frankfurterice. Med one nestrpnosti, ki so za ta dan razobesili frankfurterske zastave, spadajo tudi ljudje, ki se ne branijo slovenskih grošev, in sicer: Scherbaum, Kokoschinneg, kavarna »Theresienhof«, trgovci Pirchan, Grubitsch, Gaiser itd. Scherbaum na primer prodaja svojo moko in kruh večinoma med Slovence, a lastnik firme se kaže vedno zelo strupenega nasprotnika Slovencev in katoličanov.

Š Požiga osumljen. Svoječas smo poročali, da je že v drugi zgorel Marksov mlin v Lajtersbergu. Govorilo se je že takrat, da je ogenj bil najbrž podtaknjen. Zdaj pa so vsled osumljenja požiga zaprli lastnika Marksa in njegovega poslovođjo Grafa.

Š Podivjani fantalini. Te dni so napadli ponoči v Lanči vasi pod Ptujem štirje fantalini 50 letnega posestnika Vida Maleka. Pretepli so ga najprej do nezvesti z latami in palicami, potem pa so mu vzeli vso gotovino v znesku 30 kron. Ko se je Malek zopet zavedel, se je s težavo zavlekel do neke bližnje hiše. Od tam so ga spravili domov, kjer je še isto noč umrl. Pri mrliškem ogledu se je pokazalo, da so surovi fantalini (neki Franc Marčinko, Ernest Svenšek, Jurij Artenjak in Šimon Habjanič) prebili Maleku lobanjo. Takoj nato, ko so Maleka pretepli, so napadli ti štirje neko kočijo in so se jih potniki komaj z revolverji ubranili. Orožniki so jih že prijeli in zaprli.

Š 20 letnico županovanja v Ptuju je obhajal dne 6. t. m. ptujski župan Jožef Ornič. Ptujski Nemci so ob tej priliki obetali županu velike slavnosti. Cela stvar pa se je obnesla precej klaverno.

Š Moža je umorila v noči od sobote na nedeljo v Spodnji Polskavi žena A. Goddec in truplo zavlekla na njivo.

Š Utonil je v Dravi mestni delavec Franc Krajnc.

Š Zgorela je v Pobrežju pri Ptuju hiša posestnika Ernsta Moškerca.

Š Zblaznela je v Podlehniku pri Ptuju 40letna kočarica, po imenu Repec.

Š Umrla je v Ptuju mati tiskarnarja Wilhelma Blanke, gospa Josipina Blanke, v starosti 91 let.

Š Napaden orožnik. V Stojncih pri Ptuju je patroliral enega zadnjih večerov orožniški stražmojster Janez Uršič. Po cesti se je pripeljal voz, ki ni imel svetilke. Orožnik je hotel voznika zapisati, ta pa mu ni hotel povedati imena. Voznik je orožnika udaril parkrat z bičem po glavi. Poleg voznika Kostanjevca sta bila na vozu

Po svetu.

Nekaj statistike. Naša zemlja ima okroglo 1.631.500.000 prebivalcev. V Evropi 448.131.000, v Aziji 863.316.000, v Afriki 133.992.000, v Ameriki 178.677.000, v Avstraliji 7.387.000. V Evropi je Rusija na prvem mestu, ima 136.170.000 prebivalcev. Naša država je na tretjem mestu s 51.390.000. Nemčija ima 66 milijonov 835.000 prebivalcev, Italija 34 milijonov 671.000. Železnice ima naša država 44.820 km in so se pomnožile v 4 letih za 3215 km. Nemčija ima 61.936 km. Italija 17.228 km. Po pošti je bilo leta 1912: v naši državi poslanih 2 milijardi 273.647.199 pisem in 542.075.363 časopisov. V Nemčiji, ki stoji na prvem mestu pa 5.450.565.010 pisem in 2 milijardi 364.123.030 časnikov. Dolg vseh držav v Evropi znaša **158.051.566.740 K.** Največ dolga ima Francija 31 milijard 646.278.592, potem Nemčija 25 milijard 206.276.244, Rusija 23.023.149.064 in Avstrija 19.239.613.448 K. Na enega prebivalca v Avstriji pride okroglo 312 K državnega dolga. V vojnem času imajo Evropske države 20.012.541 vojakov, v mirnem času pa 4.727.324 mož. Avstrija je štela leta 1912, v mirnem času 424.258 mož, v vojnem času pa 1.872.000. Koliko narodno-gospodarskega dela je pri tem izgubljeno; in koliko narodnega premoženja! Kljub temu pa še ne bo konec oboroževanja, nasprotno. Eden se hoče proti drugemu zavarovati, ob enem si pa prijateljsko stiskajo roke. — Največje mesto na svetu je London. Ima 7.251.358 prebivalcev; Dunaj je na sedmem mestu, ima 2.132.523 prebivalcev.

Poljski kapital v Rusiji. V poljskih denarnih zavodih na Ruskem Poljskem je vloženega v celem 285.700.000 rubljev, to je nad eno milijardo kron.

O izseljevanju mohamedancev iz novih črnogorskih krajev poroča »Srbobranov« cetinjski dopisnik. Mohamedanci se trumoma izseljujejo v Malo Azijo; od Plevlja do Djakovice in Gusinja se širi izseljevanje kakor kužna bolezen. Najbolj čudno in žalostno je to, da se izseljujejo zgolj mohamedanski Srbi, izmed Albancev in poarnavtenih Srbov se pa niti eden nikamor ne gane. Ako vprašaš mohamedanskega Srba izseljenca, čemu beži z rodne grude, dobiš stereotipni odgovor: »Gremo k svojemu carju; lasten car je vsakemu najmilejši. Tu je sedaj raja kakor mi, a tega naša vera ne prenese.« Ako ga opomniš, da je po rodu Srb, da govori srbski jezik in da gre v Malo Azijo med same tujce, kjer ga nihče razumel ne bo niti on drugih, tedaj odgovarja: »Ne, pri Bogu! Mi govorimo bosenski jezik in naš car nas bo že razumel. Iz Azije smo bili prišli in v Azijo se vračamo.« In čez hip tužnega molka pristavi resignirano: »Tako je hotel Allah, k, smet...« Srbi s krvavečim srcem gledajo to blodno izseljevanje krvnih bratov, ki jih v tujini nedvomno čaka najbridkejša usoda, za srbski narod pa pomenja to izseljevanje veliko izgubo duševnih in telesnih sil; Črnogora pa bo kot država tudi gospodarsko težko prizadeta, ker bo za dolgo časa izgubila mnogo najboljših produktivnih in davčnih sil. Naseljevanja na zapuščenih zemljiščih Črnogora še ne bo mogla tako kmalu povoljno izvesti, ker nima denarja, da bi revnim naseljencem dala potrebno podporo za prvi začetek.

Velik srbski narodni dobrotnik. Pokojni Jovan V. Barako v Karlovcu je v svoji oporoki zapustil velike vsote za srbske cerkve in šole. Srbski pravoslavni cerkveno - šolski občini v Karlovcu je zapustil svojo tamkajšnjo hišo z vsem zemljiščem v vrednosti 140.000 K, vrhutega 100.000 K za obnovitev tamkajšnje župne cerkve, 10.000 K za cerkveno petje, 20.000 kron za kapelico in popravo pravoslavnega pokopališča, 20.000 K za vzdrževanje spomenika, 10.000 K za posmrtno službo božjo. Srbski ljudski šoli v Karlovcu je zapustil 51.000 K in za sirotne otroke te šole še posebej 20.000 K; društvu Sv. Save 10.000 K in 10.000 K za ubožni sklad, iz katerega imajo dobivati pravoslavni reveži v Karlovcu polovico, polovico pa dru-

gi. Karlovski občini je za njene svrhe zapustil 15.000 K. Različnim drugim pravoslavnim cerkvam širom dežel, kjer prebivajo Srbi, je zapustil vsega skupaj 34.000 kron. Pravoslavni občini v Vlaho—Klisuri v Macedoniji, kjer sta bila rojena njegov ded in babica, je zapustil 20.000 K, domu za sirote v Belgradu 5000 K, Matici Srbski v Nov. Sadu 12.000 K, raznim zagrebškim in karlovškim srbskim društvom skupaj 10.500 K, karlovški mestni bolnišnici 100 K, trem srednješolskim zavodom v Karlovcu po 500 K in gasilnemu društvu istotam 1000 K. Vsega skupaj je zapustil v dobrodelne namene pol milijona kron.

Češka denarna moč. V »Slav. Monatshefte« priobčuje dr. J. Horak pregled češkega kapitala, osredotočenega v čeških denarnih zavodih. Akcijski kapitali, rezervni fond in vloge teh zavodov znašajo skupaj 4 milijarde in 730 milijonov (4.730.000.000) kron ter pride na vsako češko dušo (Cehov je 6.400.000) 739 K. Od tega kapitala je v poljedelskih zadrugah 140 milijonov, kreditnih zadrugah 900 milijonov, okrajnih kreditnih zadrugah 180 milijonov, hranilnicah 1 milijarda, hipotekarnih bankah 508 milijonov, deželni banki češki in moravski 743 milijonov, moravski deželni banki 172 milijonov in v 12 trgovskih bankah 1087 milijonov kron.

Vsled prevelikega veselja znorela. V Pöstyenu na Ogrskem je umrl bogat posestnik Hodina. V oporoki je zapustil svoji rejenki 130.000 K premoženja. Dekle je bila tega daru tako vesela, da je znorela in so jo morali prepeljati v norišnico.

Pogreb v letalnem stroju. Ruski milijonar Sapomovski, ki je bil v svojem življenju velik protivnik modernizma in ki se n. pr. nikdar ni hotel voziti z avtomobilom, je zapustil v svoji oporoki pol milijona onemu aviatiku, ki bo prenesel njegovo truplo od doma do groba. In res je mladi ruski aviatik Posov prenesel krsto z milijonarjevim truplom v biplanu na pokopališče. Malo je manjkalo, da bi aviatik Posov ne izgubil življenja ob izkopanem grobu, ker je vsled vetra zelo težko pristal na zemljo. Dediči so morali Posovu plačati določeno vsoto, kljub temu, da so letalcu želeli mogoče smrt pri tem nenavadnem pogrebu.

Varuh dojenčkov

Sladni čaj znamka »Sladin« je rešil dojenčke, pri katerih so druga otroška redilna sredstva odrekla. Vzgojenje s Sladinom je polovico cenejše. Prihrani se tudi na mleku in sladkorju. ¼ kg zavoj stane 60 vin. in se dobi tudi pri trgovcih. Po pošti 5 zavojev 4 K franko pri izdelovalcu, **lekarnarju Trnkoczy** zraven rotovža v Ljubljani. Njegova žena je vzgojila s Sladinom 8 zdravih otrok. Na stotine mater to vzgojenje, posnema z najboljšim uspehom. **Za odrasle je Sladin edini zajtrk, kateri daje kri, moč, mirne živce, zdravje.** Je polovico cenejši kakor vsak drug zajtrk in prihrani tudi na mleku, sladkorju. **Za bolne je Sladin izvir zdravja.** Glavne zaloge na Dunaju: v lekarnah Trnkoczy, Schönbrunnerstraße 109, Radeckypplatz 4, Josefstadtstraße 25. V Gradcu: Sackstraße 4. V Trstu, drogerija I. Camauli Giov. di Guardiella 703; v Gorici Mazzoli E. trgovec; v Celju Hočevar, trgovec; v Celovcu Hauser, lekarnar; v Mariboru König, lekarnar 109.

Higijena na kmetih. Po dr. Feltzena knjigi »Landhygiene« priredil M. Č. Cena 1 K 20 h, po pošti 1 K 30 h.

Higijena je ona prevažna panoga zdravniške vede, ki nas uči, kako, v kakih razmerah in s kakimi sredstvi moramo živeti, da se obranimo boleznim in ostanemo do pozne starosti čvrsti in zdravi na duhu in na telesu. Navedena knjiga, ki je takorekoč natančen katekizem vseh teh koristnih navodil, se peča jasno in poljudno z vsemi posameznimi poglavji higijene. Tako obrazlojuje natančno javno higijeno, kamor spadajo ceste, cerkve, gostilne, šole itd.; higijeno stanovanj, osebno higijeno, kamor spada negovanje telesa, obleka, hrana ter določila, kako se je varovati raznih boleznim, dalje higijeno v hlevu in gospodarskih poslopijih ter končno higijeno domačih živali. Knjigi je pridejan tudi dodatek, ki obsega navodila o prvi pomoči pri nezgodah.

Knjiga je prava zakladnica zlatih nauk za vsakega posameznika, posebno bo pa iz nje lahko črpal zlate resnice ljudski predavatelj, voditelj društev itd. Knjiga je radi svojih točnih in splošno koristnih izvajanj vredna priporočila. Dobi in naroča se v **Katoliški Bukvarni v Ljubljani.**

Najcenejši nakup

otroških vozičkov

pri tvrdki J. Pogačnik, Ljubljana, Marije Terezije c. 13-18. Zaloge pohištva in tapetnega blaga. 767

SOLNČNO ZDRAVILIŠČE
Bled, Kranjsko. Zračno in dietetično zdravljenje, svetlobne in solne kopeli, lega krasna. Izborni zdravilni učinki. Maj - oktober. Prospekti zaštonj in franko. 1254

Rikli

Rimske toplice

v Tržiču (Montalcone).

1665

Sezona od 1. junija do konca septembra.

Na novo prirejane in povečane vroče bromske in kloridatrijske toplice. Jednako topla 38° do 40° in naravne glinske kopelji. Analizirane od dvornega svetnika profesoja dr. E. Ludwiga ter od njega in najslavnejših zdravnikov Dunaja, Prage, Gradca in Trsta najtopleje priporočene proti boleznim ischias, kroničnemu in hudemu revmatizmu v sklepih in mišicah, živčnim boleznim vsake vrste, ter kožnim in ženskim boleznim. — Pojasnila daje radevoljno **UPRAVA.**

Prodaja se dobro ohranjen

fotografični aparat

18×24, z vsemi potrebnimi za zelo nizko ceno, ali se zamenja za aparat 10×15. Naslov pove uprava pod števil. 1908. (Znamka za odgovor.)

Če se mirno preudari, se mora priti do izpoznanja, da so

mešanice pražene kave

Karola Planinška

po aromi in izdatnosti najboljša.

Dobivajo se v pražarni,

vogal Dunajska cesta - Sodna ulica in v špecerijski trgovini Dunajska cesta števil. 6.

1129

Dirka R.S.K. ILIRIJA Kranj-Ljubljana 7. junija 1914

Gorčeva kolesa

prva

1918

dospela na cilj.

A. GOREC, Ljubljana

specialna trgovina s kolesi, pneumatiki in deli

Marije Terezije cesta 14 (Novi svet, naspr. Kolizeja)

Najboljši nakup vsakovrstnih modernih in trpežnih

čevljev

je v zalogi lastne tovarne

PETER KOZINA & K^o. LJUBLJANA NA BREGU.

Cene za gospode		K 14.—	17.—	20.—
„ „ dame		„ 12.—	15.—	18.—
„ „ dečke ^{86/39}		„ 10.—	12.—	
„ „ otroke		„ 5.—	6.—	7.— 8.—

Garantirana kakovost po teh cenah. Genejše vrste od kron 1'50 naprej.